

**Voortoets Flora- en faunawet en
 Natuurbeschermingswet
 ter plaatse van:**

**Zijtak Oostzijde 117 te
 Nieuw-Amsterdam**

Projectnummer: 130572

Opdrachtgever: De Stijl
 Van Limburg Stirumstraat 19
 7901 AM HOOGEVEEN

Contactpersoon: Dhr. G. Reitsema

Datum onderzoek: 17 juli 2013
Datum rapport: 23 juli 2013

Projectleider	Paraaf	Gecontroleerd door	Paraaf	Datum	Status
Ing. J.S.R. van der Veen		Ing. R.J.W. Huls		23-7-2013	Definitief

Eco Reest BV

Industrieweg 20
7921 JP Zuidwolde
Tel.: 0528-373982
Fax.: 0528-373907

KANTOOR APPINGEDAM

Opwierderweg 160, Appingedam
Postadres: Postbus 141
9930 AC Delfzijl
Tel.: 0596 633355
Fax.: 0596-572266

info@ecoreest.nl
www.ecoreest.nl

Eco Reest BV is gecertificeerd volgens "NEN-EN-ISO 9001:2008", voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen, gebouwen en managementondersteuning, met inbegrip van uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten en is lid van de Vereniging Kwaliteitsborging Bodembeheer (VKB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van (water)bodemonderzoek en -saneringen.

DISCLAIMER

Dit rapport is het resultaat van een voortoets Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, verricht ter plaatse van een woning gelegen op het adres Zijtak Oostzijde 117 te Nieuw-Amsterdam, in opdracht van De Stijl.

Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien:

- de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is
- de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken
- het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Aanleiding en doelstelling	5
1.3	Kwaliteitsborging	5
1.4	sCOPE VOORTOETS.....	5
1.5	Opbouw rapport.....	5
2	ONDERZOEKSLOCATIE EN NABIJE OMGEVING	6
2.1	BESCHRIJVING ONDERZOEKSLOCATIE EN NABIJE OMGEVING	6
2.2	Beschermde gebieden in de nabije omgeving	7
3	NATUURWETGEVING	9
3.1	FLORA- & FAUNAWET	9
4	SOORTBESCHERMING	10
4.1	BUREAUSTUDIE	10
4.2	VELDBEZOEK	11
4.2.1	Flora	11
4.2.2	Vogels	12
4.2.3	Algemene grondgebonden zoogdieren	12
4.2.4	Vleermuizen.....	13
5	SAMENVATTING	16
5.1	ALGEMEEN	16
5.1	Beschermde soorten	16
5.2	Algemene soorten	16
5.3	Invloeden op Natura 2000 gebieden	17
6	CONCLUSIE	18
6.1	Conclusie Flora- en faunawet.....	18
6.2	Conclusie Natuurbeschermingswet	18
6.3	Aanbevelingen en advies.....	19
6.4	Verantwoording	20

BIJLAGEN

- Bijlage 1.1 Regionale ligging onderzoekslocatie
- Bijlage 2.1 Doelstelling en staat van instandhouding van soorten en habitattypen Bargerveen
- Bijlage 2.2 Globaal rapport verspreiding beschermde en bedreigde soorten
- Bijlage 3 Literatuur

1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

In opdracht van De Stijl is door Eco Reest BV een voortoets Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet uitgevoerd ter plaatse van een woning gelegen op het adres Zijtak Oostzijde 117 te Nieuw-Amsterdam.

Er bestaat geen functionele relatie tussen opdrachtgever en Eco Reest BV.

1.2 AANLEIDING EN DOELSTELLING

Aanleiding tot het onderzoek zijn de voorgenomen sloop van de bestaande bebouwing en de daaropvolgende te realiseren nieuwbouw.

Doel van het onderzoek is het verkrijgen van een beeld omtrent de aanwezige habitats en de voorkomende beschermde dier- en plantensoorten ter plaatse van het onderzoeksterrein en de mogelijk significante negatieve invloeden van de sloop en herbouw van de bebouwing op deze voorkomende habitats en beschermde soorten. Alsmede het in kaart brengen van te nemen vervolgstappen ter voorkoming overtreding voorschriften voortvloeiende uit de vigerende natuurwetgeving.

1.3 KWALITEITSBORGING

Eco Reest BV is een ISO 9001: 2008 gecertificeerd milieuadviesbureau. Dit betekent dat Eco Reest BV beschikt over een kwaliteitssysteem, gericht op het klantgericht leveren van kwalitatief hoogstaande diensten.

Daarnaast heeft Eco Reest een ontheffing voor het uitvoeren van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het vangen, bemachtigen en met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse amfibieën, vissen, kevers, libellen, mieren en weekdieren, ten behoeve van onderzoek (ontheffingsnummer: FF/75A/2011/049).

1.4 SCOPE VOORTOETS

In dit rapport wordt een zogenaamde voortoets beschreven. Hierin wordt onderzocht of er negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde soorten en zo ja, of deze significant negatief kunnen zijn. In overleg met het bevoegd gezag wordt de uitkomst van de voortoets gebruikt voor het vaststellen van de noodzaak van een eventueel vervolgonderzoek. De uitvoering van een passende beoordeling en de mogelijke vervolgstappen die hieruit voortkomen maken geen onderdeel uit van deze opdracht.

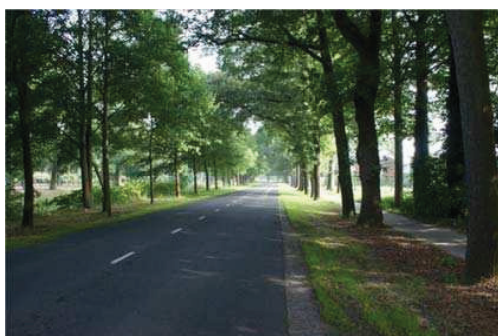
1.5 OPBOUW RAPPORT

In hoofdstuk 2 worden de locatie, omgeving en het ontwikkelingsplan beschreven. Hoofdstuk 3 bevat een samenvatting van de van toepassing zijnde regelgeving uit de Natuurbeschermingswet en Flora- & Faunawet. De toets aan de Natuurbeschermingswet is beschreven in hoofdstuk 4 en aan de Flora- en faunawet in hoofdstuk 5. Besloten wordt met hoofdstuk 6; conclusies.

2 ONDERZOEKSLOCATIE EN NABIJE OMGEVING

2.1 BESCHRIJVING ONDERZOEKSLOCATIE EN NABIJE OMGEVING

De onderzoekslocatie is gelegen op het adres Zijtak Oostzijde 117 te Nieuw-Amsterdam. De te onderzoeken bebouwing is gelegen op het kadastrale perceel Gemeente Emmen, sectie AG, nr. 1643. In bijlage 1 is de regionale ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Het onderzoeksterrein bestaat uit een woning met een leegstaand achterhuis (ontmantelde hennepkwekerij). De woning is gelegen in een bosrijke rustige omgeving buiten de bebouwde kom van Nieuw-Amsterdam. Ten westen van de te slopen bebouwing is een oude eiken- en beukenlaan en een kanaal aanwezig.

In de directe omgeving is sprake van hoofdzakelijk agrarisch gebruik in de vorm van grasland en bos nabij de woningen gelegen aan de Zijtak Oostzijde.

2.2 Beschermde gebieden in de nabije omgeving

De onderzoekslocatie (rode stip) is gelegen ten westen van het Natura 2000 gebied Bargerveen. De afstand tussen de onderzoekslocatie en het Natura 2000 gebied bedraagt circa 8 kilometer. In onderstaande figuur is de globale ligging van het gebied weergegeven.

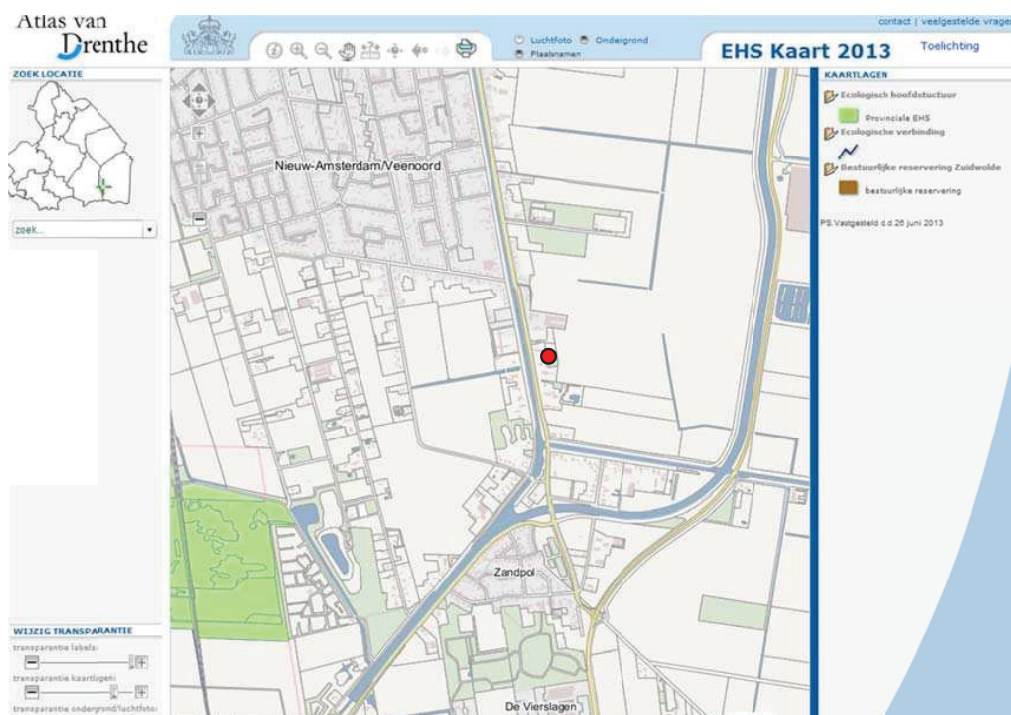

Bij ruimtelijke ingrepen moet vooraf worden getoetst of er schade kan op treden aan beschermde natuurgebieden. De doelstellingen van het Bargerveen hebben betrekking op eutrofiëringgevoelige of zure vegetatietypen (actief hoogveen, zure vennen, bovenveengraslanden en heischrale graslanden).

Er zijn geen specifieke doelsoorten voor het Natura 2000 gebied aangemerkt. Wel is het gebied van belang voor vogelsoorten van open ruigtes en moerassen zoals de georde fuut (*Podiceps nigricollis*), blauwe kiekendief (*Circus cyaneus*), porseleinhoen (*Porzana porzana*), watersnip (*Gallinago gallinago*), velduil (*Asio flammeus*), roodborsttapuit (*Saxicola rubicola*), grauwe klauwier (*Lanius collurio*), kleine zwaan (*Cygnus bewickii*) en toendrarietgans (*Anser serrirostris*). Opgemerkt dient te worden dat deze habitatstypen niet aanwezig zijn op of nabij de onderzoekslocatie.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat gelet op de kleinschaligheid van de ingreep (sloop en herbouw van een woning met achterhuis) in combinatie met de afstand (circa 8 kilometer) invloeden op de kernopgaven van het Bargerveen uitgesloten zijn.

Gelet op het bovenstaande wordt een voortoets aan de Natuurbeschermingswet niet noodzakelijk geacht en niet uitgevoerd.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is bedoeld om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. Grotere natuurgebieden zijn gevarieerder en er kunnen meer soorten planten en dieren leven. In de bovenstaande afbeelding zijn de gebieden behorende bij de EHS nabij de onderzoekslocatie weergegeven.

Bijbehorende delen van de EHS liggen gezien vanaf de grens van de onderzoekslocatie op circa 1.2 kilometer (ten westen).

Gelet op de tijdelijke activiteit (sloop en herbouw), de afstand en het niet veranderende gebruik van de locatie, zal er ons inziens, geen negatieve invloed ontstaan op de natuurwaarden behorende bij de EHS-gebieden.

3 NATUURWETGEVING

3.1 FLORA- & FAUNAWET

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. Deze wet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.
2. tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten: de Habitatrictlijnsoorten en een selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst.
3. tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen kan voor deze soorten een ontheffing noodzakelijk zijn.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Ze worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- & Faunawet. Voor het verstoren van broedende vogels geldt een zware toets, vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- en vaste rust- of verblijfsplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar de geraadpleegde websites.

De resultaten van de voortoets worden beschreven in hoofdstuk 4 van dit rapport.

4 SOORTBESCHERMING

4.1 BUREAUSTUDIE

Voorafgaand aan het veldbezoek is gestart met een bureaustudie naar het voorkomen van flora en fauna ter plaatse van het onderzoeksterrein. Deze bureaustudie heeft bestaan uit het opvragen van (vrij opvraagbare) verspreidingsgegevens van o.a. het Natuurloket.

De onderzoekslocatie is gelegen in kilometer X: 255/Y: 524

In onderstaande tabel is een overzicht weergegeven van het aantal waargenomen soorten per soortgroep.

Tabel 4.1 Waargenomen Soorten

Soortgroep	Rode lijst	FF tabel 1	FF tabel 2 + 3	FF vogels	HRL Bijlage II	HRL Bijlage VI	Aantal soorten	Volledigheid onderzoek	Periode
Vaatplanten	1	2					238	Onbepaald	1990-2010
Mossen							2	Matig	2000-2010
Korstmossen							3	Slecht	2000-2010
Paddenstoelen								Niet	2000-2010
Zoogdieren		5					5	Slecht	2000-2010
Vogels	2			15			15	slecht/redelijk	2000-2010
Amfibieën		2					2	Slecht	2000-2010
Reptielen								Niet	2000-2010
Vissen							1	Slecht	2000-2010
Dagvlinders							16	Slecht	2000-2010
Macro nachtvinders							1	Slecht	2000-2010
Micro nachtvinders							1	Matig	2000-2010
Libellen							2	Slecht	2000-2010
Sprinkhanen en krekels							1	Slecht	2000-2010
Overige ongewervelden								Niet	2000-2010
Zeeorganismen								Niet	2000-2010

 Beschermingsstatus van toepassing op de soortgroep

 Beschermingsstatus is niet van toepassing op de soortgroep

In tabel 4.1 is een overzicht gegeven van het aantal voorkomende organismen binnen het kilometerhok waar onderhavig onderzoeksterrein deel uit maakt. Tevens wordt hierin onderscheid gemaakt in de status van de soorten binnen een soortgroep. De verschillende vormen van bescherming (eerste rij van de tabel) worden kort in navolgende tabel beschreven.

Tabel 4.2 Vormen van bescherming

Status	Omschrijving
Rode Lijst	Signaleringslijst voor bedreigde flora en fauna, heeft geen wettelijke status.
FF Tabel 1	Tabel 1-soort van de Flora en faunawet, zie hoofdstuk 3
FF Tabel 2	Tabel 2-soort van de Flora en faunawet, zie hoofdstuk 3
FF Tabel 3	Tabel 3-soort van de Flora en faunawet, zie hoofdstuk 3
FF vogels	Alle vogelsoorten, behalve exoten, in Nederland
HRL Bijlage II	Beschermde soorten waarvoor beschermde gebieden (Natura 2000 gebieden) zijn aangewezen (Europese wetgeving).
HRL Bijlage VI	Strikt beschermde soorten; de meeste soorten staan in tabel 3 van de Flora- en Faunawet.

Er zijn geen gegevens aangekocht van bijvoorbeeld PGO's (Particuliere Gegevensverzamelende Organisaties). In bijlage 3 is een overzicht gegeven van de geraadpleegde bronnen.

Op basis van de geplande activiteiten zijn vleermuizen en mussen aangemerkt als aandachtsoort voor het veldbezoek. De aandachtsoorten behorende bij het Natura 2000 gebied Bargerveen worden niet verwacht in of nabij de te onderzoeken woning, daar het habitatype niet aanwezig is op de locatie.

Naast het opvragen van verspreidingsgegevens van flora en fauna heeft er een kort interview plaatsgevonden met de bewoonster. Uit dit interview zijn geen aanvullende gegevens naar voren gekomen.

4.2 VELDBEZOEK

De uitvoering van het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 17 juli 2013. Dit heeft overdag plaatsgevonden. Tijdens de inventarisatie waren de weersomstandigheden als volgt: 18°C / 1/2 Bft / half bewolkt / droog.

Het bezoek was erop gericht om te beoordelen of de onderzoekslocatie geschikte biotopen bevat voor beschermde dier- en plantensoorten. Hiervoor zijn de onderzoekslocatie en de nabije omgeving onderzocht op potentiële leef- en groeiplaatsen van beschermde dier- en plantensoorten.

4.2.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn circa 10 tot 15 plantensoorten rondom of op de woning en het achterhuis waargenomen. Nabij de zuidgevel van het achterhuis groeit een boswilg (*Salix carpea*). Rondom het achterhuis is een beperkte hoeveelheid aan planten aanwezig. De soorten die er staan zijn veelal pioniers- of tredsoorten of grassen waaronder de

paardenbloem (*Taraxacum officinale*), gewone weegbree (*Plantago major*), vogelmuur (*Stellaria media*), struisgras (*agrostis capillaris*) en roodzwenkgras (*Festuca rubra*). Nabij de woning zijn voornamelijk naaldbomen, coniferen en cultivarsoorten aanwezig zoals de fijnspar (*Picea abies*) en buxus (*Buxaceae*).

Tijdens het veldonderzoek zijn (korst)mossen waargenomen. Het gaat hier echter niet om een beschermde of bijzondere mossoort.

Gezien de aard van het terrein (bebouwing met omliggend erf en tuin) in combinatie met het beheer (maaïen en intensieve betreding) is het niet aannemelijk dat er ter plaatse van het onderzoeksterrein beschermde of bijzondere plantensoorten voorkomen.

4.2.2 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn algemene vogelsoorten waargenomen waaronder de houtduif (*Columba palumbus*). Ter plaatse van het achterhuis zijn enkele gaten aanwezig in de dakconstructie waardoor vogels toegang kunnen krijgen tot de dakconstructie (linker foto). Gelet op de invlieggrootte zal het gaan om vogels ter grootte van een spreeuw of mus. Ten tijde van het veldbezoek zijn geen vogels of sporen van vogels (fecaliën) waargenomen nabij de gaten in het dak. Het is gelet op het jaargetij (midden in het broedseizoen van de meeste vogelsoorten) niet aannemelijk dat vogels gebruik maken van de gaten in het dak en nestelen in de dakconstructie.

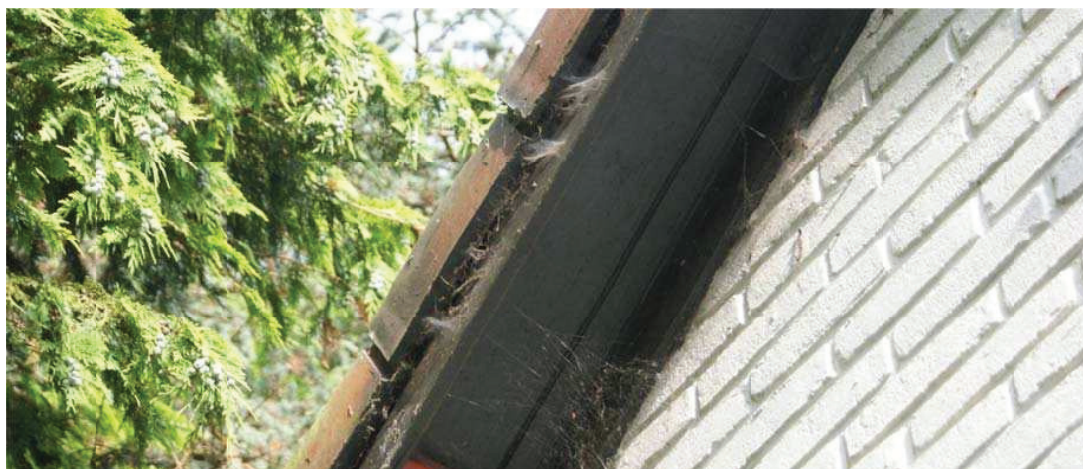
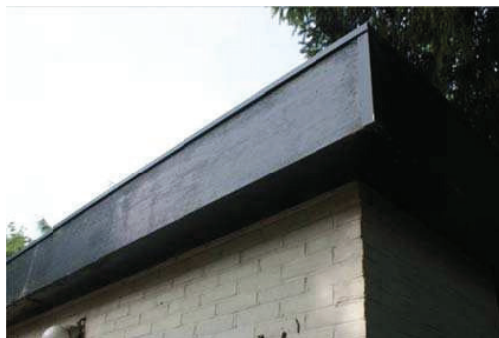
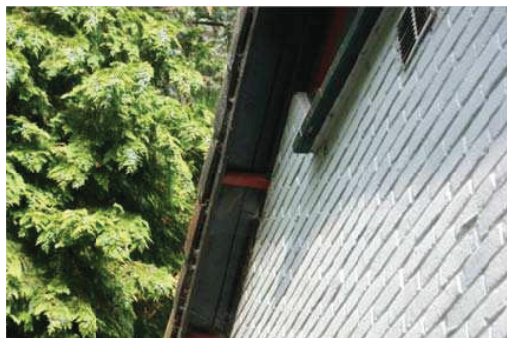
Verder zijn er geen potentiële nestlocaties voor vogels waargenomen in of op de bebouwing. De schoorsteen is afgewerkt met een vogelwerende kap en de dakranden van de woning zijn strak afgewerkt.

4.2.3 Algemene grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van grondgebonden zoogdieren. Daarnaast is er geen melding gemaakt van overlast door marterachtigen. Op basis van het habitatstype en het gebruik van de locatie (bewoond gebouw) worden algemene knaagdiersoorten verwacht zoals de bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), veldmuis (*Microtus arvalis*) en dwergspitsmuis (*Sorex minutus*).

Deze eventueel verwachte diersoorten zijn opgenomen in bijlage 4, tabel 1, van de Flora- en faunawet en vallen onder de 'Algemeen vrijgestelde beschermde soorten'. Dit houdt in dat in het kader van de Flora- en faunawet geen vrijstelling noodzakelijk is voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden.

4.2.4 Vleermuizen

De dakranden en boeiboorden van de woning zijn zo afgewerkt dat deze geen toegang kunnen bieden voor vleermuizen tot de dakconstructie (zie bovenstaande foto's). De randen tussen de gevelpannen en de dakconstructie, waar mogelijk een kleine invliegopening aanwezig is, worden tevens niet gebruikt door vleermuizen gelet op de grote hoeveelheden spinnenwebben.

Ter plaatse van het achterhuis zijn enkele invliegopeningen aanwezig nabij de nokvorsten op de hoekkeper waardoor vleermuizen toegang kunnen krijgen tot de dakconstructie. Verder is er een tweetal gaten aanwezig in de onderaftimmering van de boeiboorden nabij de regenpijp. Gelet op de toestand van de boeiboorden zijn de gaten vermoedelijk te relateren aan lekkage van het dak. Door de vochtige situatie rondom deze openingen zijn deze vrijwel ongeschikt als invliegopeningen voor vleermuizen.

In de onderstaande foto's zijn de openingen in de onderaftimmering van de boeiboorden weergegeven.

Op basis van de inpassende inspectie kan niet met zekerheid worden gesteld of er potentiële verblijfsplaatsen met voldoende klimaatbufferend vermogen aanwezig zijn. Inpassend is nog een deel van een oude ontmantelde hennepkwekerij aanwezig waardoor inspectie van de onderzijde van de dakconstructie niet mogelijk was (rechter foto). Wel is vastgesteld, door middel van het optillen van enkele dakpannen, dat er een dakbeschot aanwezig is onder de dakpannen (linker foto) welke zorgen voor enige buffering qua klimaat.

Ten tijde van de voortoets zijn er geen daadwerkelijke sporen van vlemuizen waargenomen (keutels, verkleuring van de gevel door uitwerpselen of vraatsporen in de vorm van afgebeten vlindervleugels).

Gebaseerd op de hoeveelheid potentiële verblijfsplaatsen en de relatief lage potentie van deze verblijfsplaatsen worden maximaal enkele individuele gebouw bewonende vlemuizen verwacht in de dakconstructie. De locatie is alleen geschikt voor verblijven in de zomerperiode. De potentiële verblijfsplaatsen hebben een dermate zwak stabiel klimaat en beperkte omvang waardoor de verblijfsfuncties kraam-, winter-, en paarverblijf niet te verwachten zijn.

Verblijfsplaatsen van vlemuizen zijn onder de Flora- en faunawet jaarrond beschermd. Gelet op de lage potentie van de woning zal een volledig vlemuizenonderzoek conform het vlemuizenprotocol, ons inziens, niet van relevante meerwaarde zijn.

Wanneer voorafgaand aan de sloop alternatieve verblijfsplaatsen voor vlemuizen (vlemuiskasten) worden aangeboden en in de toekomstige bouw rekening gehouden wordt met vlemuizen middels het creëren van ruimtes onder het dak of het ophangen van enkele vlemuiskasten aan het gebouw, worden de gering aanwezige waarden voor vlemuizen voldoende gemitigeerd en zelfs uitgebreid.

Indien meer inzicht omtrent de aanwezigheid van vleermuizen wenselijk is kan ons inziens, worden volstaan met een beperkt vleermuizenonderzoek bestaande uit enkele bezoeken in de avond en ochtend. De resultaten van de bezoeken zullen worden uitgevoerd ter bevestiging van ons vermoeden van een lage potentie.

Een overtreding van de Flora- en faunawet wordt hiermee niet voorkomen, maar het risico van een overtreding tot een minimum beperkt.

5 SAMENVATTING

5.1 ALGEMEEN

Het onderzoeksterrein bestaat uit een woning met een leegstaand achterhuis (ontmantelde hennepkwekerij). De woning is gelegen in een bosrijke rustige omgeving buiten de bebouwde kom van Nieuw-Amsterdam. Ten westen van de te slopen bebouwing is een oude eiken- en beukenlaan en een kanaal aanwezig.

In de directe omgeving is sprake van hoofdzakelijk agrarisch gebruik in de vorm van grasland en bos nabij de woningen gelegen aan de Zijtak Oostzijde.

5.1 BESCHERMDE SOORTEN

Vleermuizen

Gebaseerd op de hoeveelheid potentiële verblijfsplaatsen en de relatief lage potentie van deze verblijfsplaatsen worden maximaal enkele individuele gebouw bewonende vleermuizen verwacht in de dakconstructie. De locatie is alleen geschikt voor verblijven in de zomerperiode. De potentiële verblijfsplaatsen hebben een dermate zwak stabiel klimaat en beperkte omvang waardoor de verblijfsfuncties kraam-, winter,- en paarverblijf niet te verwachten zijn.

Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn onder de Flora- en faunawet jaarrond beschermd. Gelet op de lage potentie van de woning zal een volledig vleermuizenonderzoek conform het vleermuizenprotocol, ons inziens, niet van relevante meerwaarde zijn.

Wanneer voorafgaand aan de sloop alternatieve verblijfsplaatsen voor vleermuizen (vleermuiskasten) worden aangeboden en in de toekomstige bouw rekening gehouden wordt met vleermuizen middels het creëren van ruimtes onder het dak of het ophangen van enkele vleermuiskasten aan het gebouw, worden de gering aanwezige waarden voor vleermuizen voldoende gemitigeerd en zelfs uitgebreid.

Indien meer inzicht omtrent de aanwezigheid van vleermuizen wenselijk is kan, ons inziens, worden volstaan met een beperkt vleermuizenonderzoek bestaande uit enkele bezoeken in de avond en ochtend. De resultaten van de bezoeken zullen worden uitgevoerd ter bevestiging van ons vermoeden van een lage potentie.

Een overtreding van de Flora- en faunawet wordt hiermee niet voorkomen, maar het risico van een overtreding tot een minimum beperkt.

5.2 ALGEMENE SOORTEN

Naar aanleiding van deze voortoets Flora- en faunawet concluderen wij dat de onderzoeklocatie deel uitmaakt van het leefgebied van algemene soorten zoals de spreeuw, houtduif, bosmuis, veldmuis en dwergspitsmuis, alsmede pioniers-, tred- en grassoorten waaronder de paardenbloem, gewone weegbree, vogelmuur, struisgras en roodzwenkgras.

Ter plaatse van het achterhuis zijn enkele gaten aanwezig in de dakconstructie in het achterhuis waardoor vogels toegang kunnen krijgen tot de dakconstructie. Gelet op de invlieggrootte zal het gaan om vogels ter grootte van een spreeuw of mus. Ten tijde van het veldbezoek zijn geen vogels of sporen van vogels (fecaliën) waargenomen nabij de gaten in het dak. Het is gelet op het jaargetij (midden in het broedseizoen van de meeste vogelsoorten) niet aannemelijk dat er vogels gebruik maken van de gaten in het dak en nestelen in de dakconstructie.

5.3 INVLOEDEN OP NATURA 2000 GEBIEDEN

De doelstellingen van het Bargerveen hebben betrekking op eutrofiëringgevoelige of zure vegetatietypen (actief hoogveen, zure vennen, bovenveengraslanden en heischrale graslanden).

Er zijn geen specifieke doelsoorten voor het Natura 2000 gebied aangemerkt. Wel is het gebied van belang voor vogelsoorten van open ruigtes en moerassen zoals de georde fuut, blauwe kiekendief, porseleinhoen en roodborsttapuit. Voor de bovengenoemde soorten kan worden gesteld dat deze in verband met het habitatstype van onderhavig onderzoeksterrein niet verwacht worden.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat gelet op de kleinschaligheid van de ingreep (sloop en herbouw van een woning met achterhuis) in combinatie met de afstand (circa 8 kilometer) invloeden op de kernopgaven van het Bargerveen uitgesloten zijn.

6 CONCLUSIE

6.1 CONCLUSIE FLORA- EN FAUNAWET

Uit de voortoets Flora- en faunawet concluderen wij dat er ter plaatse van de onderzoekslocatie sprake is van enkele potentiële verblijfsplaatsen voor vleermuizen. Opgemerkt dient te worden dat deze potentiële verblijfsplaatsen een lage potentie hebben.

De onderzoekslocatie maakt tevens deel uit van het leefgebied van algemene soorten zoals de spreeuw, houtduif, bosmuis, veldmuis en dwergspitsmuis, alsmede pioniers-, tred- en grassoorten waaronder de paardenbloem, gewone weegbree, vogelmuur, struisgras en roodzwenkgras.

Ter plaatse van het achterhuis zijn enkele gaten aanwezig in de dakconstructie in het achterhuis waardoor vogels toegang kunnen krijgen tot de dakconstructie. Gelet op de invliegrootte zal het gaan om vogels ter grootte van een spreeuw of mus. Ten tijde van het veldbezoek zijn geen vogels of sporen van vogels (fecaliën) waargenomen nabij de gaten in het dak. Het is gelet op het jaargetij (midden in het broedseizoen van de meeste vogelsoorten) niet aannemelijk dat er vogels gebruik maken van de gaten in het dak en nestelen in de dakconstructie.

Verder zijn er geen beschermde soorten en potentiële verblijfplaatsen van beschermde soorten aangetroffen.

6.2 CONCLUSIE NATUURBESCHERMINGSWET

De doelstellingen van het Bargerveen hebben betrekking op eutrofiëringgevoelige of zure vegetatietypen (actief hoogveen, zure vennen, bovenveengraslanden en heischrale graslanden).

Er zijn geen specifieke doelsoorten voor het Natura 2000 gebied aangemerkt. Wel is het gebied van belang voor vogelsoorten van open ruigtes en moerassen zoals de geoorde fuut, blauwe kiekendief, porseleinhoen en roodborsttapuit. Voor de bovengenoemde soorten kan worden gesteld dat deze in verband met het habitatstype van onderhavig onderzoeksterrein niet verwacht worden.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat gelet op de kleinschaligheid van de ingreep (sloop en herbouw van een woning met achterhuis) in combinatie met de afstand (circa 8 kilometer) invloeden op de kernopgaven van het Bargerveen uitgesloten zijn.

6.3 AANBEVELINGEN EN ADVIES

Vleermuizen

Gebaseerd op de hoeveelheid potentiële verblijfplaatsen en de relatief lage potentie van deze verblijfplaatsen worden maximaal enkele individuele gebouw bewonende vleermuizen verwacht in de dakconstructie. De locatie is alleen geschikt voor verblijven in de zomerperiode. De potentiële verblijfplaatsen hebben een dermate zwak stabiel klimaat en beperkte omvang waardoor de verblijfsfuncties kraam-, winter,- en paarverblijf niet te verwachten zijn.

Wanneer voorafgaand aan de sloop alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangeboden en in de toekomstige bouw rekening wordt gehouden met vleermuizen middels het creëren van ruimtes onder het dak of het ophangen van enkele vleermuiskasten aan het gebouw, worden de gering aanwezige waarden voor vleermuizen voldoende gemitigeerd en zelfs uitgebreid.

Geadviseerd wordt om in ieder geval drie vleermuiskasten aan één of meerdere bomen (nader te bepalen bij definitief bouwplan) te plaatsen voorafgaand aan de sloop van de bebouwing en voor de ingebruikname van zomerverblijfplaatsen door vleermuizen volgend jaar (april tot oktober).

Na realisatie van de toekomstige bouwwerken wordt geadviseerd om één vleermuizenkast te plaatsen met meerdere compartimenten aan de warme zijde van de woningen (zuid- of westzijde). Hierdoor wordt een verblijfplaatstype in de vorm van een stenen gebouw weer hersteld.

De vleermuiskasten aan de boom dienen tevens gehandhaafd te blijven maar zijn ten tijde van de sloop een overbrugging i.v.m. de afwezigheid van gebouwen waaraan een vleermuiskast geplaatst kon worden.

Indien meer inzicht omtrent de aanwezigheid van vleermuizen wenselijk is kan, ons inziens, worden volstaan met een beperkt vleermuizenonderzoek bestaande uit enkele bezoeken in de avond en ochtend. De resultaten van de bezoeken zullen worden uitgevoerd ter bevestiging van ons vermoeden van een lage potentie.

Een overtreding van de Flora- en faunawet wordt middels het vooraf plaatsen van vleermuizenkasten en/of het beperkte vleermuizenonderzoek niet voorkomen, maar het risico van een overtreding wordt hiermee wel tot een minimum beperkt.

Vogels

Ter plaatse van het achterhuis zijn enkele gaten aanwezig in de dakconstructie van het achterhuis waardoor vogels toegang kunnen krijgen tot de dakconstructie. Gelet op de invlieggrootte zal het gaan om vogels ter grootte van een spreeuw of mus. Ten tijde van het veldbezoek zijn geen vogels of sporen van vogels (fecaliën) waargenomen nabij de gaten in het dak. Het is gelet op het jaargetij (midden in het broedseizoen van de meeste vogelsoorten) niet aannemelijk dat er vogels gebruik maken van de gaten in het dak en nestelen in de dakconstructie.

Geadviseerd wordt om, zekerheidshalve, enkele vogelnestkasten op te hangen voor huismussen aan de toekomstige bebouwing.

Wij adviseren om de Voortoets voor te leggen aan het bevoegd gezag.

6.4 VERANTWOORDING

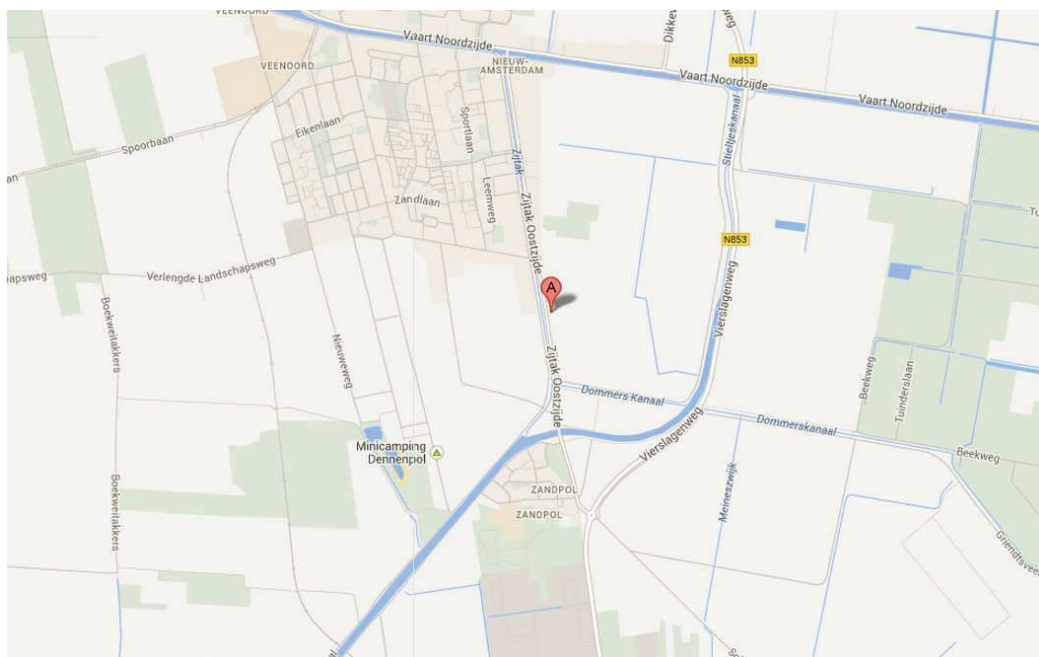
De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Eco Reest BV
ing. J.S.R. van der Veen

BIJLAGE 1

Behoort bij rapport:
Zijtak Oostzijde 117
Nieuw-Amsterdam
130572

Regionale ligging onderzoekslocatie

BIJLAGE 2

Behoort bij rapport:
Zijtak Oostzijde 117
Nieuw-Amsterdam
130572

Essentietabel Natura 2000-gebied 033. Bargerveen

Kernopgaven

Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Hoogvenen)

Voor herstel en kwaliteitsverbetering van de resten hoogveenlandschap is een essentiële randvoorwaarde dat de hydrologie (zowel intern als extern) op orde komt. Vorming van functionerende hoogvenen door kwaliteitsverbetering hoogveenresten en herstel randzones én vergroting van de interne en externe samenhang ten behoeve van fauna. Herstel keten van komvenen langs de Duitse grens.

Uitbreiding kernen van actieve hoogvenen (hoogveenlandschap) *H7110_A.

Op gang brengen of continueren van hoogveenvorming in herstellende hoogvenen H7120 in kansrijke situaties, met het oog op ontwikkeling van actieve hoogvenen (hoogveenlandschap) *H7110_A (waar nodig uitbreiding oppervlakte H7120). Instandhouding van huidige relicten als bronpopulaties fauna. Herstel van grote veengebieden met voldoende rust onder andere voor de niet-broedvogel kraanvogel A127.

Ontwikkeling van overgangszones van actieve hoogvenen (hoogveenlandschap) *H7110_A incl. laggzones (met o.a. hoogveenbossen) *H91D0, zure venen H3160 en porseleinhoen A119, paapje A275 en watersnip A153).

Behoud en waar mogelijk herstel van heischrale graslanden *H6230, ook van belang voor paapje A275 en grauwe klauwier A338.

7.01 **Uitbreiding actieve kern**

7.02 **Initiëren hoogveenvorming**

7.03 **Overgangszones grote venen**

7.04 **Bovenveengraslanden**

Instandhoudingsdoelstellingen

Habitattypen	SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kernopgaven
H6230	--	=	=				7.04
H7110A	--	>	>				7.01,W 7.02,%W
H7120	+	= (<)	>				7.02,%W
Broedvogels							
A008	+	=	=			95	
A082	--	=	=			1	
A119	--	=	=			15	7.03,W
A153	--	=	=			16	7.03,W
A222	--	=	=			1	
A224	-	=	=			30	
A272	+	=	=			150	
A275	--	>	>			30	7.03,W 7.04

A276	Roodborsttapuit		+	=	=	90	
A338	Grauwe Klauwier		--	>	>	100	7.04
Niet-broedvogels							
A037	Kleine Zwaan		-	=	=	130	
A039b	Toendrarietgans		+	=	=	17600	

deze tabel is gebaseerd op het ontwerp-aanwijzingsbesluit
Gebruik deze essentietabel in combinatie met de leeswijzer

Legenda

- W Kernopgave met wateropgave
- % Sense of urgency: beheeropgave
- % Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
- SVI landelijk Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
- = Behoudsdoelstelling
- > Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
- =(\leq) Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

disclaimer De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

naam project Nieuw-Amsterdam
doel project Sloop en herbouw woning
datum vr, 19/07/2013 - 09:04
ordernummer OHNL-2013-2916
geselecteerde kilometerhokken
255-524

Op de volgende pagina's vindt u eerst de beknopte eenmalige levering en vervolgens de toelichting erop.

Mocht u vragen hebben dan kunt u contact opnemen met de Helpdesk van Het Natuurloket:
e-mail: info@natuurloket.nl
telefoon: 0800 2356333

255-524	vaatplanten	mossen	korstmossen	paddestoelen	zoogdieren	vogels	amfibieën	reptielen	visen	dagvlinders	micronachtvlinders	micronachtvlinders	libellen	springhamen en krekels	overige ongewervelden	zeeorganismen
Rode-Lijstoorten	1					2										
Fwets soorten tabel 1	2				5		2									
Fwets soorten tabel 2+3						15										
Fwets vogels																
H1 soorten bijlage II																
H1 soorten bijlage IV																
aantal soorten volledigheid onderzoek	238	2	3		5	15	2		1	16	1	1	2	1		
onderzoekperiode	1990-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010

Toelichting op de tabel

Soortgroepen

In de gehanteerde indeling is Overige ongewervelden een diverse groep met daarin alle wespen, bijen, mieren, netvleugeligen, steenvliegen, kevers, vliegen, muggen, haften, wantsen, cicaden, luizen, schorpioenvliegen en overige insecten, spinnen, mijten, hooiwagens, duizendpoten, miljoenpoten, pissebedden, kakkerlakken, oorwormen, weinigpotigen, vlokreeften, lagere kreeftachtigen, weekdieren, slakken, ringwormen, snoerwormen en wormachtigen zoals bloedzuigers.

Onder de soortgroep Zeeorganismen vallen: hydroidpoliepen, mosdiertjes, mysisgarnalen, ribkwallen, stekelhuidigen, zakpijpen, zeepissebedden, zeepokken, eendenmossels, krabbezakjes, zeespinnen en grote kreeftachtigen (kreeften, krabben en garnalen). Dit betekent dat waarnemingen van de Europese kreeft (*Astacus astacus*) en andere in zoetwater levende rivierkreeften onder Zeeorganismen te vinden zijn. Zeezoogdieren zijn te vinden onder Zoogdieren.

Rode-Lijstsoorten

In de tabel staat voor elk kilometerhok per soortgroep vermeld hoeveel soorten op de Rode Lijst staan. Rode Lijsten worden formeel vastgesteld door het ministerie van LNV. De gehanteerde Rode Lijsten zijn (inclusief link naar website van ministerie van LNV met verwijzing naar pdf van het besluit):

vaatplanten:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
mossen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
korstmossen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004 ¹
paddenstoelen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004 ²
zoogdieren:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
vogels:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
amfibieën:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
reptielen:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
vissen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
dagvlinders:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
macronachtvlinders:	geen Rode Lijst
micronachtvlinders:	geen Rode Lijst
libellen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
sprinkhanen en krekels:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
overige ongewervelden:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004 ³
zeeorganismen:	geen Rode Lijst

Ffwet soorten tabel 1

Alle soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet, te vinden in de pdf op de website van het ministerie van LNV ([beschermde soorten van de Flora- en faunawet](#)).

¹ Na vaststelling van de Rode Lijst is gebleken dat *Haematomma ochroleucum* onterecht op de Rode Lijst stond; deze is er vervolgens van afgehaald ([verantwoording Database Soorten in wetgeving en beleid](#)).

² De Rode Lijst voor paddenstoelen uit 2009 is nog niet geïmplementeerd in de NDFF; hier vindt u het Besluit: [Besluit Rode Lijsten 4 september 2009](#).

³ het gaat hier om besluiten voor de soortgroepen bijen, kokerjuffers, steenvliegen, haften, platwormen en land- en zoetwaterweekdieren.

Ffwet soorten tabel 2+3

Soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet, te vinden in de pdf op de website van het ministerie van LNV ([beschermde soorten van de Flora- en faunawet](#)).

Ffwet vogels

Alle vogelsoorten, behalve exoten, zijn beschermd krachtens de Flora- en faunawet.

Hrl soorten bijlage II

In de Europese Habitatrichtlijn staan in Bijlage II de soorten waarvoor beschermde gebieden moeten worden aangewezen. Op de site van het ministerie van LNV kunt u een overzicht vinden van de soorten ([beschermde soorten Habitatrichtlijn Bijlage II](#)). Welke gebieden dit zijn is per soort op te zoeken via [Natura 2000-gebieden](#).

Hrl soorten bijlage IV

In de Europese Habitatrichtlijn staan op Bijlage IV de soorten aangewezen die strikt beschermd zijn; de meeste soorten staan in tabel 3 van de Flora- en faunawet. Op de website van het ministerie van LNV kunt u een overzicht vinden: [beschermde soorten Habitatrichtlijn Bijlage IV](#).

Aantal soorten

Het totaal aantal soorten per soortgroep per kilometerhok in de periode zoals aangegeven. Meegenomen zijn alle waarnemingen:

- die geheel of gedeeltelijk binnen de selectie liggen;
- die zijn gevalideerd en daarbij de classificatie 'betrouwbaar' hebben meegekregen;
- waarvan de bronhouder heeft aangegeven dat ze uitgeleverd mogen worden.

Indien er een asterisk (*) in het veld staat betekent dit dat een deel van de waarnemingen pas na expliciete toestemming van de bronhouder mag worden uitgeleverd. Het kan dus zijn dat in de Eenmalige levering niet alle waarnemingen worden geleverd die optellen tot de Beknopte eenmalige levering. Ook kan het zijn dat deze gegevens later worden geleverd.

Volledigheid onderzoek

Voor elke soortgroep is aangegeven hoe volledig een specifiek kilometerhok is onderzocht. Er wordt hierbij gewerkt met een normering in maximaal 5 klassen: Niet, Slecht, Matig, Redelijk en Goed onderzocht. In onderstaande toelichting is per soortgroep aangegeven welke regels hierbij gehanteerd zijn en over welke periode.

Vaatplanten (1990 – 2010)

Om de volledigheid van onderzoek vast te stellen wordt het soortenaantal per kilometerhok vergeleken met het gemiddeld soortenaantal van een kilometerhok in dezelfde regio. Dit aantal is afhankelijk van onder andere bodemtype, waterhuishouding, schaal van het landschap en bodemgebruik. Daarom is de indeling van Nederland in 38 ecodistricten gebruikt als regio-indeling. Het gemiddeld aantal soorten per kilometerhok is bepaald aan de hand van inventarisaties uit het verleden. De aanname hierbij is dat de in het verleden vastgestelde floristische waarden een goede basis vormen voor een benadering van de actuele waarden. Het gemiddeld aantal aangetroffen soorten per kilometerhok loopt van 127 (grote, recente polders) tot 306 (kalkrijke duinen).

klasse	definitie
goed	aantal soorten is groter dan het gemiddelde van het ecodistrict minus de standaarddeviatie
redelijk	n.v.t.
matig	overige gevallen
slecht	aantal soorten per kilometerhok is kleiner dan 26 of, als het aantal soorten kleiner is dan het gemiddelde van het ecodistrict, minus tweemaal de standaarddeviatie.
niet	geen waarnemingen

Mossen (2000 – 2010)

Gegevens van mossen zijn veelal afkomstig van natuurgebieden en stedelijk gebied. De meeste bedreigde mossoorten komen vooral voor op vochtige plaatsen en in bossen.

klasse	definitie
goed	meer dan 30 soorten
redelijk	11-30 soorten
matig	1-10 soorten
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Korstmossen (2000 – 2010)

Gegevens van korstmossen zijn voornamelijk afkomstig van bos, heide en stuifzand, laanbomen en muren van oude gebouwen. Korstmossen kunnen in alle seizoenen worden gevonden.

klasse	definitie
goed	meer dan 20 soorten
redelijk	11-20 soorten
matig	1-10 soorten
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Paddenstoelen (2000 – 2010)

Om de volledigheid van een inventarisatie te definiëren zouden voor elk kilometerhok naast de aantallen waarnemingen en soorten ook specifieke biotoopkenmerken moeten worden meegewogen. Voor paddenstoelen is een dergelijke weging nog niet op landelijke schaal mogelijk. Vooral nog wordt uitgegaan van het globale (niet statistisch onderbouwde) ervaringsfeit dat een "serieus" onderzoek in een hok in een goede tijd minstens een bepaald aantal verschillende soorten moet opleveren, met een eveneens globale correctie voor het feit dat dit aantal in een "goed" hok met minder waarnemingen wordt bereikt dan in een "slecht" hok.

klasse	definitie
goed	250 of meer soorten; of 1000 of meer waarnemingen
redelijk	overige gevallen
matig	n.v.t.
slecht	minder dan 50 soorten; of minder dan 100 waarnemingen
niet	geen waarnemingen

Zoogdieren (2000 – 2010)

Voor zoogdieren is de onderzoekskwaliteit voor een kilometerhok bepaald op grond van twee aspecten die voor de totaalscore worden opgeteld.

1. het aantal waargenomen soorten sinds het jaar 2000

aantal soorten	aantal punten
1	0
2-4	5
5-9	10
10-99	15

2. uitvoering van een of meerdere projecten van het Netwerk Ecologische Monitoring of het VerspreidingsONderzoek LandZoogdieren (VONZ), waarin de aanwezigheid van een bepaalde set soorten (bijvoorbeeld muizen en spitsmuizen of vleermuizen) systematisch bepaald wordt.

NEM- of VONZ-project	aantal punten
braakbalmonitoring	15
vleermuiswintertellingen	30
muizen vangen met inloopvallen	30
vleermuiszoldertellingen	30
hazelmuisstellingen	10

klasse	definitie
goed	100 – 1000 punten
redelijk	65 – 99 punten
matig	25 – 64 punten
slecht	0 – 24 punten
niet	geen waarnemingen

Vogels (2000 – 2010)

In de regel wordt er bij vogels onderscheid gemaakt tussen broedvogels (reproduceren) en water- en wintervogels (foerageren en pleisteren). Voor beide wordt in de tabel de onderzoeksvolledigheid gegeven, eerst broedvogels, dan water- en wintervogels.

Voor het bepalen van de volledigheid van onderzoek wordt niet alleen gekeken naar het aantal vastgestelde soorten maar ook naar de onderzoeksintensiteit (is een gebied c.q. kilometerhok voldoende bekeken om iets te zeggen over het voorkomen van de vogelbevolking). Losse waarnemingen worden in deze berekening niet meegenomen.

Broedvogels

In de jaren 1998-2000 is er in het kader van het *Atlasproject* van de Nederlandse Broedvogels in geheel Nederland gewerkt aan het vergaren van broedvogeldata op het niveau van kilometerhokken. In besloten tot halfopen landschappen wordt 70-80% van de werkelijk in een kilometerhok aanwezige soorten vastgesteld. In open landschappen wordt uitgegaan van minimaal 80-100%. Een kilometerhok waar atlaswerk heeft plaatsgevonden wordt als redelijk onderzocht gekwalificeerd.

Het *Landelijk Soortenonderzoek Broedvogels (LSB)* is in zijn huidige opzet in 1996 van start gegaan. Het richt zich op het jaarlijks verzamelen van de aantallen broedgevallen van in kolonies broedende soorten en de aantallen broedgevallen van zeldzame soorten. Van een selectie van zeldzame broedvogelsoorten wordt hierbij ook de verspreiding jaarlijks in kaart gebracht. Van de kolonievogelsoorten mag uitgegaan worden van een vrijwel landdekkende inventarisatie.

Een kilometerhok is matig onderzocht als er na 1993 drie of meer keren een kolonie- en/of zeldzame soort is gemeld.

Het *Broedvogel Monitoring Project (BMP)* is in 1984 van start gegaan en heeft tot doel de aantalveranderingen van min of meer algemene vogelsoorten te volgen. In vaste proefvlakken van 15 tot 500 hectare groot verspreid over Nederland wordt jaarlijks een vaste selectie aan soorten onderzocht. De selectie van soorten kan bestaan uit alle soorten of uit een set van bijzondere soorten, bijvoorbeeld alleen weidevogels (BMP-W). Een kilometerhok is goed onderzocht als er na 1995 twee keer een proefvlak is onderzocht. Als er een BMP-W proefvlak is onderzocht is het kilometerhok redelijk onderzocht.

klasse	definitie
goed	na 1995 twee keer een proefvlak BMP
redelijk	proefvlak BMP-W; of atlasproject 1998-2000
matig	drie of meer keer een kolonie- of zeldzame soort (LSB) gemeld
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Water- en wintervogels

Vanaf seizoen 1992/93 is de coördinatie van de *watervogeltellingen* ondergebracht bij SOVON. Het gaat daarbij om de maandelijkse ganzen- en zwanentellingen, maandelijkse tellingen van de Zoete Rijkswateren, de midwintertelling in januari en tellingen in de Waddenzee. Bij een evaluatie van deze verscheidenheid aan watervogelprojecten, bleek de genoemde opzet niet geheel te voldoen. Door de projectmatige aanpak bleef de informatie over het voorkomen van watervogels versnipperd. Met ingang van het winterhalfjaar 2000/01 is het netwerk aan telgebieden uitgebreid, wordt het merendeel van de belangrijke watervogelgebieden in het winterhalfjaar maandelijks geteld en worden alle projectresultaten in een gezamenlijk rapport opgenomen.

Een kilometerhok is goed onderzocht als er >25 maanden geteld is in de laatste 5 jaar. Als er > 10 en < 25 maanden is geteld in de laatste 5 jaar is het hok redelijk onderzocht. > 5 en < 10 maanden geteld is matig onderzocht.

Het *Punt Transect Tellingenproject (PTT)* is het oudste monitoringproject van SOVON en werd in 1978 in het leven geroepen omdat van veel, vooral algemeen voorkomende, wintervogels vrijwel niets bekend was over de aantalsontwikkelingen binnen Nederland. De doelstellingen van het door SOVON en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) opgezette project waren (a) het volgen van de aantalsontwikkelingen van zoveel mogelijk soorten winter- en trekvogels door de jaren heen, zo mogelijk in relatie tot de achterliggende oorzaken en (b) het volgen van de veranderingen in de verspreiding van winter- en trekvogels. De uitvoering van het project is op alle punten gestandaardiseerd en houdt in dat waarnemers puntsgewijs op een vaste route gedurende een vaste tijd alle vogels tellen.

Als er minimaal 2 punten meerjarig zijn onderzocht is het kilometerhok matig onderzocht. In alle andere gevallen is het kilometerhok slecht onderzocht.

klasse	definitie
goed	watervogeltellingen gedurende meer dan 24 maanden in de afgelopen 5 jaar
redelijk	watervogeltellingen gedurende 11 tot 24 maanden in de afgelopen 5 jaar
matig	meerjarig PTT van minimaal 2 punten; of watervogeltellingen gedurende 5 – 10 maanden in de afgelopen 5 jaar
slecht	niet minimaal 2 punten meerjarig PTT; of watervogeltellingen gedurende minder dan 5 maanden in de afgelopen 5 jaar
niet	geen waarnemingen

Amfibieën (2000 – 2010)

Het aantal waarnemingen is in eerste instantiebepalend voor de onderzoekskwaliteit. Daarnaast worden er correcties toegepast op basis van de periode waarin de waarnemingen zijn gedaan en op basis van de aantallen soorten die wel of niet op de Rode Lijst staan.

klasse	definitie
goed	meetnetactiviteit in het kilometerhok; of meer dan 15 waarnemingen
redelijk	8 – 14 waarnemingen
matig	3 – 7 waarnemingen
slecht	1 – 2 waarnemingen
niet	geen waarnemingen

correctie 1

Voor elke soort zijn zogenaamde “vroeg” en “late” perioden van waarnemingen vastgesteld. Indien er in een kilometerhok meerdere waarnemingen uit de vroege en de late periode zijn gedaan, wordt een klasse hoger aan het kilometerhok gekoppeld.

waarneming van:	periode
een willekeurige salamander in de periode februari – april	vroeg
een Gewone pad, Heikikker of Bruine kikker in de periode februari – juni	vroeg
een willekeurige salamander in de periode mei – augustus	laat
een willekeurige pad of kikker in de periode mei – augustus NIET zijnde van de Gewone pad of Heikikker of Bruine kikker	laat

correctie 2

Bovenop de bovenstaande indeling en eerste correctie vindt nog een tweede correctie plaats als onderstaande geldt. Dit gebeurt alleen indien er sprake is van een exacte overeenkomst; is dat niet het geval dan vindt er geen verdere correctie plaats.

aantal Rode-Lijstsoorten	aantal soorten niet op de Rode Lijst	correctie
1 of meer	5 of meer	een klasse hoger
2 of meer	4	een klasse hoger
3 of meer	3	een klasse hoger
1 of meer	0	een klasse lager indien Matig, Redelijk of Goed onderzocht

Reptielen (2000 – 2010)

Het aantal waarnemingen is in eerste instantie bepalend voor de onderzoekskwaliteit. Daarnaast worden er correcties toegepast op basis van de periode waarin de waarnemingen zijn gedaan en op basis van de aantallen soorten die wel of niet op de Rode Lijst staan.

klasse	definitie
goed	meetnetactiviteit in het kilometerhok; of meer dan 8 waarnemingen
redelijk	4 – 7 waarnemingen
matig	2 – 3 waarnemingen
slecht	1 waarneming
niet	geen waarnemingen

correctie 1

Voor elke soort zijn zogenaamde “vroeg” en “late” perioden van waarnemingen vastgesteld. Indien er in een kilometerhok meerdere waarnemingen uit de vroege en de late periode zijn gedaan, wordt een klasse hoger aan het kilometerhok gekoppeld.

waarneming in de maanden:	periode
februari - mei	vroeg
juni - augustus	laat

correctie 2

Bovenop de bovenstaande indeling en eerste correctie vindt nog een tweede correctie plaats als onderstaande geldt. Dit gebeurt alleen indien er sprake is van een exacte overeenkomst; is dat niet het geval dan vindt er geen verdere correctie plaats.

aantal Rode-Lijstsoorten	correctie (indien mogelijk)
als Gladde slang is gezien	een klasse hoger
als naast Gladde slang ook andere soort gezien	twee klassen hoger
als of Adder of Ringslang of Hazelworm of Muurhagedis gezien	eenklasse hoger

Vissen (2000 – 2010)

De inventarisatieactiviteit voor vissen is hoofdzakelijk gebaseerd op het aantal aangetroffen soorten en het aantal bezoeken per kilometerhok. In de goed onderzochte hokken wordt een goed beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna in de genoemde onderzoeksjaren. Aanvullingen op deze soortenlijst kunnen voornamelijk nog verwacht worden bij toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieuomstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten.

Van de redelijk onderzochte hokken wordt geen volledig beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna. Aanvullingen kunnen verwacht worden door meer veldwerk, toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieuomstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten. Slecht onderzocht zijn alle kilometerhokken die niet in een van beide bovengenoemde categorieën vallen.

De waarnemingen in het databestand van RAVON hebben hoofdzakelijk betrekking op vangsten met een steeknet. Elk vangstmiddel is echter selectief: het steeknet levert vooral veel jonge vis op en kleinere vissoorten. Juist veel van deze kleinere soorten vallen onder de Flora- en faunawet of de Habitatrichtlijn. Het schepnet is met name geschikt voor kwalitatieve bemonstering van kleinere watertypen als beken, sloten, weteringen en poelen. Voor meer kwantitatieve bemonsteringen worden doorgaans andere methodieken toegepast.

klasse	definitie
goed	10 of meer soorten
redelijk	5 – 9 soorten; of 3 – 4 soorten, waarbij verhouding “aantal waarnemingen:aantal soorten” 2 of groter
matig	3 – 4 soorten, waarbij verhouding “aantal waarnemingen:aantal soorten” kleiner dan 2
slecht	1 – 2 soorten
niet	geen waarnemingen

Dagvlinders (2000 – 2010)

Dagvlinders vliegen niet gedurende het gehele jaar. Sommige soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan vier tot zes weken als vlinder aanwezig is. De in het bestand opgeslagen waarnemingen zijn grotendeels gebaseerd op de waarnemingen van vlinders en slechts incidenteel op die van eitjes, rupsen of poppen. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar vlinders is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de spreiding van de bezoeken over het seizoen in een kilometerhok waarbij aangenomen wordt dat in zeekei, laagveen- en rivierengebieden gemiddeld minder soorten worden vastgesteld. Voor elke periode in het jaar dat het zinvol is om naar vlinders te kijken wordt een puntenaantal toegekend. Hierbij wordt niet meer gekeken naar het aantal waarnemingen in die periode.

periode	week	punten
A 1 januari – 31 maart en/of 30 september – 31 december	1 – 13, 40 – 52	1
B 1 april – 12 mei	14 – 19	1
C 13 mei – 9 juni	20 – 23	3
D 10 juni – 7 juli	24 – 27	2
E 8 juli – 4 augustus	28 – 31	4
F 5 augustus – 29 september	32 – 39	2
G geen datum, wel jaar	0	1

klasse	definitie
goed	hogere zandgronden, duingebied en Zuid-Limburg: 10 of meer punten zeeklei, laagveen en rivierengebied: 8 of meer punten
redelijk	hogere zandgronden, duingebied en Zuid-Limburg: 5 – 9 punten zeeklei, laagveen en rivierengebied: 5 – 7 punten
matig	3 – 4 punten
slecht	1 – 2 punten
niet	0 punten

Nachtvlinders (micro's en macro's)

De groepen van macro- en micronachtvlinders zijn soortenrijke groepen. Uit ervaring is gebleken dat het niet makkelijk is om alle soorten die in een hok voorkomen binnen enkele bezoeken en met slechts enkele onderzoeksmethoden vast te stellen. Goed nachtvlinderonderzoek bestaat daardoor eigenlijk uit het veelvuldig bezoeken van een gebied gedurende vele jaren en in vele seizoenen met verschillende technieken (licht, stroopsmeren, zichtwaarnemingen, etc.). Pas dan kan er een completere indruk bestaan van het werkelijke aantal soorten dat er voor komt. Om een indicatie te hebben van de soortenrijkdom in een gebied is het noodzakelijk de kennis van de omliggende hokken te betrekken bij de bepaling voor een onderzoeksdekking. De nu gehanteerde methode gaat uit van de verhouding tussen het aantal waargenomen soorten en het aantal theoretisch waar te nemen soorten. Dit geschiedt voor beide soortgroepen apart. Dat moet ook wel, want het aantal waarnemers, het aantal soorten en het aantal waarnemingen per groep verschilt enorm.

Voor beide soortgroepen wordt per kilometerhok het aantal soorten bepaald dat er is vastgesteld en het aantal soorten dat er theoretisch zou kunnen voorkomen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de kennis over omliggende hokken. De verhouding van beide aantallen resulteert in het algemeen in een zeer laag getal, want vaak ligt het aantal waargenomen soorten enorm veel lager dan het aantal te verwachten soorten. De oorzaak is meestal dat er nog niet voldoende onderzoek is geweest in een gebied. De resulterende waarden worden nu verder geclassificeerd op basis van het oordeel van een expert.

klasse	definitie; percentage aangetroffen soorten van theoretisch totaal aantal
goed	21% – 100%
redelijk	7% - 20%
matig	4% - 6%
slecht	0% - 3%
niet	geen waarnemingen

Libellen (2000 – 2010)

Libellen vliegen niet gedurende het gehele jaar. De meeste soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan zes tot acht weken duurt. De waarnemingen zijn gebaseerd op de waarnemingen van libellen en slechts incidenteel op die van larven of larvenhuidjes. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar libellen is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de hoeveelheid waarnemingen in een kilometerhok en het aantal maanden dat er waarnemingen zijn gedaan.

klasse	definitie
goed	waarnemingen uit meer dan 3 maanden; of meer dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden; of meer dan 25 waarnemingen uit minimaal 1 maand
redelijk	10 of minder waarnemingen uit 2 of 3 maanden; of minder dan 26 waarnemingen uit 1 maand
matig	10 of minder waarnemingen, waarbij de gezamenlijke set van waarnemingen uit maximaal 1 maand
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Sprinkhanen (2000 – 2010)

Bijna alle soorten sprinkhanen zijn in de nazomer aan te treffen. Het is daardoor mogelijk om tijdens twee bezoeken de sprinkhaanfauna van een gebied goed in kaart te brengen (onderzoeksintensiteit = goed). Als er slechts 1 bezoek aan een gebied is afgelegd kunnen er soorten zijn gemist (onderzoeksintensiteit = matig). De categorieën slecht en redelijk worden dus niet ingevuld.

klasse	definitie
goed	2 bezoeken aan het gebied gebracht
redelijk	n.v.t.
matig	1 bezoek aan het gebied gebracht
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Overige ongewervelden

Deze groep is een bundeling van zes verschillende soortgroepen met beleidsrelevante soorten (de Habitatrictlijn, de Flora- en faunawet en de Rode Lijst). Het gaat om: bijen, kevers, mieren, bloedzuigers en mollusken van de Habitatrictlijn. Omdat het groepen betreft met een ver uiteenlopende biologie en ecologie zijn de methoden en perioden van waarnemen en gegevens verzamelen niet eenduidig. Bovendien betreft het hier gepresenteerde bestand een opsomming van deze verschillende groepen. Daardoor kan een indicatie voor de bepaling van de volledigheid niet gegeven worden.

Zeeorganismen

De groep van zeeorganismen is erg divers. Voor deze soortgroep is nog geen systematiek uitgewerkt om onderzoeksvolledigheid te bepalen. Er zijn echter wel vaste duiklocaties langs de kust die frequent worden onderzocht door waarnemers van ANEMOON. Voor deze locaties wordt aangenomen dat ze goed zijn onderzocht.

klasse	definitie
goed	vaste duiklocaties ANEMOON
redelijk	n.v.t.
matig	n.v.t.
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

tekstversie d.d. 24 augustus 2010

BIJLAGE 3

Behoort bij rapport:
Zijtak Oostzijde 117
Nieuw-Amsterdam
130572

Literatuur:

Twisk, P., A. van Diepenbeek, J. P. Bekker (2010): Veldgids Europese zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Zeist.

van Diepenbeek, A., (2007): Veldgids Dierensporen. – 3^e druk, KNNV Uitgeverij, Zeist

van Herk, K., A. Aptroot (2004): Veldgids Korstmossen, KNNV Uitgeverij, Soest.

Bos, F., M. Wasscher, W. Reinboud (2007): Veldgids Libellen. – 5^e , volledig herziene, druk, KNNV Uitgeverij, Zeist

Pot, R., (2007): Veldgids Water- en oeverplanten. – 2^e druk, KNNV Uitgeverij, Zeist & STOWA, Utrecht, 2003

Eggelte, H., (2010): Veldgids Nederlandse flora. – 6^e druk, KNNV Uitgeverij, Zeist

Stumpel, T., H. Strijbosch (2007): Veldgids Amfibieën en reptielen. – 2^e druk, KNNV, Zeist

Wynhoff, I., C. van Swaay, K. Veling, A. Vliegenthart (2010): De nieuwe veldgids dagvlinders. – 2^e, herziene druk, Stichting KNNV Uitgeverij, Zeist

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill (2011): Vleermuizen; Alle soorten van Europa en noordwest-Afrika, De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht

Peeters, H., K. Wheeler (2008): Vogels en de wet.nl, Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming, Vogelbescherming Nederland, KNNV Uitgeverij, Zeist

Heimans, E., H.W. Heinsius, J.P. Thijsse (1983): Geïllustreerde Flora van Nederland. – 22^e druk, Versluys Uitgeversmaatschappij B.V., Amsterdam

Broekhuizen S., D. Klees, G. Müskens (2010): De Steenmarter. 1^e druk, KNNV Uitgeverij, Zeist

Huigen, P., R. Vogel (2007) Topografische inventarisatieatlas voor flora en fauna van Nederland. – 1^e druk, Vogelbescherming Nederland, Zeist

Gebruikte websites:

www.natuurloket.nl

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.sovon.nl

www.floron.nl

www.ravon.nl

www.soortenbank.nl

www.natuurkennis.nl

www.vlinderstichting.nl

www.vzz.nl

www.zoogdierenatlas.nl

www.dr-loket.nl